

19/09/2021

ΒΕΡΟΙΑ: Μνημόσυνο για τα θύματα της Μικρασιατικής καταστροφής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμpanίας

Την Κυριακή 19 Σεπτεμβρίου το πρωί στον Ιερό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και Οσίου Νικοδήμου Βεροίας τελέστηκε Μνημόσυνο για τα θύματα της Γενοκτονίας του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμpanίας κ. Παντελεήμονος και παρουσία των τοπικών πολιτικών και στρατιωτικών αρχών και της προέδρου και των μελών του Συλλόγου Μικρασιατών Ημαθίας.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησε ο Μικρασιάτης στην καταγωγή Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων.

Οι εκδηλώσεις για την 99^η Επέτειο Μνήμης της Γενοκτονίας του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας ολοκληρώθηκαν με το τρισάγιο και την κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο Πεσόντων στην πλατεία Ωρολογίου, όπου τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή και εψάλη ο Εθνικός Ύμνος.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων στον πανηγυρικό της ημέρας ανέφερε μεταξύ άλλων:

Ένενηντα έννέα χρόνια έχουν περάσει από εκείνες τις φοβερές ημέρες τής μεγάλης καταστροφής. Ένενηντα έννέα χρόνια έχουν περάσει από τήν ημέρα του μαρ-τυ-ρικού θανάτου του μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου αλλά και τών σύν αὐτῷ ἀναιρεθέντων ἱεραρχῶν. Ένενηντα έννέα χρόνια έχουν περάσει από τήν ἀπίστευτο διωγμό και ξεριζωμό που υπέστη ὁ Ἑλληνισμός τής Ἰωνίας και τής Μικρᾶς Ἀσίας αλλά και από τις φοβερές στιγμές που ἐκτυλίχθη-καν στήν προκυμαία τής Σμύρνης. Ὁ Ἑλληνισμός ὅμως δέν ἔπαυσε νά θρηνεῖ γιά τή μεγάλη αὐτή συμ-φορά, γιά τούς χιλιάδες νεκρούς, γιά τις ἀπερίγραπτες καταστροφές και τά μαρτύρια που υπέστη. Ένενηντα έννέα χρόνια, και οἱ ἀναμνήσεις δέν σβύνουν και οἱ πληγές δέν κλείνουν και ἡ λήθη ἀρνεῖται νά σκεπάσει τό παρελθόν.

Ἡ Μικρασιατική καταστροφή θεω-ρεῖται ἡ μεγαλύτερη συμφορά του Ἑλληνισμοῦ διαχρονικά. Και αὐτό δέν ὀφείλεται μόνο στίς διώ-ξεις και τις σφαγές του ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τής Μικρᾶς Ἀσίας, αλλά και στήν ὑποχρεωτική ἀνταλ-λαγή πληθυσμῶν, ἡ ὁποία ὀδήγησε στήν ἐξαφάνιση του Ἑλλη-νισμοῦ τής Ἀνατολῆς μετά ἀπό περισσότερα ἀπό 2.500 χρόνια και στή δημιουργία ἑνός τεραστίου κύματος προσφύγων, ἐνάμιση ἑκα-τομμυρίου ἀνθρώπων, που ἔφθα-σαν, ὅσοι μπόρεσαν και ὅσοι ἄντε-ξαν, κάτω ἀπό φοβερές συνθήκες στήν Ἑλλάδα, σέ μιά χώρα ἀδύ-ναμη, χρεοκοπημένη, ἐξαντλη-μέ-νη ἀπό τούς πολέμους, που δέν εἶχε τή δυνατότητα νά περιθάψει και νά στεγάσει ἕναν τόσο μεγάλο ἀρι-θμό ἀνθρώπων.

Ὁ Ἑλληνισμός τής Μικρᾶς Ἀσίας ἀποτελοῦσε τό 20% του πληθυσμοῦ της και κυριαρχοῦσε οἰκονομικά. Και ἀκόμη εἶχε κατορθώσει νά δια-τη-ρήσει τήν πολιτιστική του κλη-ρο-νομιά, παρότι ἀποτελοῦσε μειο-νότητα μέσα σέ ἕνα ἐχθρικό περι-βάλλον.

Αὐτά τά δύο στοιχεῖα ἦταν που ἐνοχλοῦσαν τούς Τούρκους και ἤθελαν μέ κάθε τρόπο νά ἐξαφα-νίσουν τόν Ἑλληνισμό, αλλά και ὅ,τι ἀκόμη τόν θύμιζε ἀπό τή Μικρά Ἀσία.

Άνείπωτα ἦταν τά ἐγκλήματα ἐναντίον του, σύμφωνα καί μέ τίς μαρτυρίες τῶν Δυτικῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι συχνά δυστυ-χῶς παρέμεναν ἀπλοί θεατές τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μαζικές πυρπολήσεις κτιρίων καί ἀνθρώπων, σφαγές, ἐκτελέσεις, κα-ταστροφές ἐκκλησιῶν, μέ ἀπο-κο--ρύφωμα τήν πυρπόληση τῆς ἑλληνικῆς καί τῆς ἀρμενικῆς συνοι--κίας τῆς Σμύρνης, πού ὀδή-γησε στόν ἀφανισμό καί ὄσους ἀκό-μη εἶχαν κατορθώσει νά σω-θοῦν ἀπό τούς διωγμούς πού προηγήθηκαν.

Ἡ ἥττα τῶν Τούρκων στούς βαλκανικούς πολέμους τοῦ 1912---14 τούς ἔκανε νά μιμήσουν ἀκόμη περισσότερο τούς χριστιανούς, καί ἔτσι τόν Μάιο τοῦ 1914 ἄρχισε ὁ μέγας διωγμός κατά τῶν Ἑλ-λήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Φώκαια, Πέργαμος, Φιλαδέλφεια, Κρήνη, Μενεμένη, ἑκατοντάδες ἑλληνικά χωριά, κωμοπόλεις καί πόλεις ἐρημώνονται καί λεηλα-τοῦνται. Ἡ εἶδηση τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων φθάνει στή Σμύρνη ἀπό τίς χιλιάδες προσφύγων πού ἀναζητοῦν ἐκεῖ καταφύγιο.

Ὁ ἥρωικός μητροπολίτης Σμύρ-νης Χρυσόστομος ἐμψυχώνει τόν λαό καί ὀργανώνει τήν περίθαλψη τῶν προσφύγων. Ἀπευθύνεται στούς προξένους τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καί στούς ἀρχηγούς τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν καί ἐπιτυγχάνει νά ξεσηκώσει τόν χριστιανικό κόσμο κατά τῆς τουρ-κικῆς θηριωδίας.

Οἱ ἐνέργειες τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης, πού ἦταν γνωστός καί ἀπό τήν προηγούμενη δράση του, ὅταν ἦταν μητροπολίτης Δράμας, ἐξοργίζουν, ὅπως ἦταν ἀναμενό-μενο, τόν Τοῦρκο διοικητή τῆς Σμύρνης. Τόν καλεῖ στό γραφεῖο του καί τόν ἀπειλεῖ νά σταματήσει τήν ἐκστρατεία κατά τῶν Τούρ-κων, ὅπως τήν ὀνομάζει.

Ὁ Χρυσόστομος δέν ἀπαντᾷ. Τόν ἀφήνει νά ὀλοκληρώσει τίς ἀπει-λές του καί στή συνέχεια ἀπαντᾷ θαρραλέα. «Δέν φοβοῦμαι τόν δυνά-στην», τοῦ λέγει, «τήν ὀργήν τοῦ Κυρίου μου φοβοῦμαι πού θά πέσει δικαία ἐπ' ἐμοῦ, ἐάν δέν ὑψώ-σω φωνήν διαμαρτυρίας διά τούς διωγμούς τῶν χριστιανῶν».

Ὁ διοικητής δέν μπορεῖ νά ἀντι-δράσει ἐκείνη τή στιγμή, ἀλλά λίγο ἀργότερα, ὅταν κηρύσσεται ὁ πρῶ-τος παγκόσμιος πόλεμος, θά βρεῖ τήν εὐκαιρία νά ἐκδικηθεῖ τόν Μη-τροπολίτη τῆς Σμύρνης, ἐκτοπίζο-ντάς τον στήν Κωνσταντινούπολη.

Ο ιεράρχης θά έπιστρέψει στή Μητρόπολή του τέσσαρα χρόνια άργότερα, λίγο πρίν νά εισέλθει στή Σμύρνη ό έλληνικός στρατός. Καί τότε άναδεικνύεται ό άδιαμ-φισβήτητος έθνάρχης του μικρα-σιατικοϋ Έλληνισμοϋ πού τρεφό-ταν άπό τόν μύχιο πόθο τής δημι-ουργίας ένός αυτονόμου μικρασια-τικοϋ κράτους. Γιά τόν λόγο αυτό άπεδοκίμασε τά σχέδια τών Μεγά-λων Δυνάμεων νά έκκενωθει ή Μι-κρά Άσία άπό τόν έλληνικό πλη-θυσμό, όταν κατέρρευσε τό μικρα-σιατικό μέτωπο.

Δέν ύπήρχαν όμως πλέον χρονικά περι-θώρια, καθώς οί Τουρκοί είχαν εισβάλει στή Σμύρνη, ένώ οί τελευ-ταίοι Έλληνες στρατιώτες έφευ-γαν, παίρνοντας μαζί τους καί όσους Έλληνες μπορούσαν.

Πολ-λοί είναι εκείνοι πού παρα-καλοϋσαν τόν Μητροπολίτη Σμύρ-νης Χρυσόστομο νά φύγει γιά τήν Ελλάδα, όπως κάποιοι άρχιερείς τής Άνατολής πού είχαν διαφύγει τό μαρτύριο, αλλά εκείνος προτιμά νά βαδίσει στά ίχνη του ιερο-μάρ-τυρος Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄, πού καί αυτός είχε ξεκινήσει άπό τή Σμύρνη, καί είχε άρνηθει πρίν άπό ένενήντα έννέα χρόνια, τό 1821, νά εγκαταλείψει τήν Κωνσταντινούπολη γιά νά σωθει.

Άρνεϊται ό Σμύρνης Χρυσόστομος καί τίς παρακλήσεις τών προυχό-ντων καί τίς προσπάθειες του άρ-χιεπισκόπου τών καθολικών, ό όποι-ος του είχε έξασφαλίσει καί θέση σέ ένα πλοίο, προκειμένου νά άποφύγει τό μαρτύριο, τό όποίο όλοι έβλεπαν νά έρχεται.

Η άπόφασή του είναι άμετά-κλη-τη. «Παράδοσις του ιεροϋ μας κλή-ρου», λέγει στόν καθολικό άρχιε-πίσκοπο, «άλλά καί ύποχρέωση του καλοϋ ποιμένος είναι νά παρα-μείνει μέ τό ποιμνίό του». Καί αυτό κάνει ό Χρυσόστομος Σμύρνης. Μένει πιστός άχρι θανάτου όχι μόνο στόν Χριστό αλλά καί στό ποιμνιο πού Έκείνος του έμπι-στεύ-θηκε.

Η άγάπη στόν Χριστό αλλά καί στους ανθρώπους δέν άφήνει τόν φόβο νά είσχωρήσει στήν ψυχή του. Μέ άπόλυτη συναίσθηση του χρέους του αλλά καί τής σημασίας πού είχε ή παρουσία του ανάμεσα στόν Έλληνισμό τής Σμύρνης καί τής Ίωνίας, τόν κρατά όρθιο καί άποφασιστικό μέχρι τέλους. Καί άκόμη καί τίς τελευταίες ήμέρες ό Μητροπολίτης Σμύρνης δέν άνη-συχεί γιά τόν έαυτό του, δέν άνη-συχεί τί πρόκειται νά συμβεί στόν ίδιο καί στους άλλους άρχιερείς μέ τούς όποιους συζητά, αλλά τί θά γίνουν «τόσοι άπροστάτευτοι χρι-στι-ανοί μας, πού άφέθησαν εις τή μανία του τουρκικοϋ πλήθους».

Στή Μητρόπολη τής Σμύρνης, στήν Άγία Φωτεινή, προσεύχεται γονατιστός μαζί μέ τούς πρόσφυ-γες, ανάμεσα στους όποιους ήταν καί ό πατέρας μου, πού είχαν καταφύγει εκεί γιά νά βροϋν προστασία καί προτιμά γιά άλλη μία φορά αυτή τήν κατα-νυκτική προσευχή άπό τήν πρότα-ση του Άμερικανοϋ προξένου πού τόν

έπισκέφθηκε στο γραφείο του για να του πει ότι ένα αμερικανικό αντιτορπιλικό τον περιμένει στην προκυμαία της Σμύρνης και ότι εκείνος θα τον συνόδευε μέχρι εκεί για να επιβιβασθεί με ασφάλεια και να φύγει.

Τότε λέγεται ότι ο Χρυσόστομος Σμύρνης σηκώθηκε από τη θέση του, πήρε τον Άμερικανό πρόξενο από το χέρι και τον οδήγησε στο παράθυρο, από όπου έβλεπε κανείς την αύλη του Μητροπολιτικού ναού και το πλήθος των προσφύγων που βρισκόταν εκεί. Στη συ-νέχεια γύρισε προς τον πρόξενο και του επανέλαβε ό,τι είχε πει στον αρχιεπίσκοπο των καθολικών και ό,τι επαναλάμβανε σε όλους τους συνομιλητές του.

«Δέν μπορώ να φύγω. Ποῦ θά αφήσω τό ποιμνιό μου χωρίς ποι-μέ-να. Τό καθήκον μου εἶναι νά μεί-νω ἐδῶ μεταξύ τῶν χριστιανῶν μου».

Ὁ Ἀμερικανός πρόξενος συγκινη-μένος ἔσκυψε τό κεφάλι του καί εἶπε «Εὐχομαί εἰς τόν Θεόν νά σᾶς προστατεύει».

Οἱ ἐξελίξεις τῆς ἱστορίας εἶναι γνωστές, καί ἀναρίθμητες εἶναι οἱ μαρτυρίες ἐκείνων πού ἔζησαν τίς τελευταῖες ἡμέρες. Οἱ Τοῦρκοι, ἄλ-λωστε, ἀκολουθοῦσαν πάντοτε τήν ἴδια τακτική. Θεωροῦσαν ὑπεύ-θυνο γιά τόν Ἑλληνισμό τόν Μητροπολίτη καί αὐτόν προέβα-λαν στόν φανατισμένο ὄχλο ὡς αἴτιο τῆς δῆθεν συμφορᾶς πού ὑπέ-στησαν οἱ Τοῦρκοι. Τό μαρτύριο τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης ἀλλά καί τῶν ἄλλων ἐθνομαρτύρων ἱε-ραρχῶν Ἀμβροσίου Μοσχονησίων, Γρηγορίου Κυδωνιῶν, Προκοπίου Ἰκονίου καί Εὐθυμίου Ζήλων, ἦταν ἡ ἀρχή τῆς τελευταίας πρά-ξεως τῆς Μικρασιατικῆς καταστρο-φῆς. Κάποιοι ἀπό αὐτούς, ὅπως ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης σύρθηκαν προπηλακιζόμενοι στούς δρόμους καί κακοποιούμενοι ἀπό ἀνθρώ-πους πού διψοῦσαν γιά ἐκδίκηση καί γιά αἷμα, ἀπό ἀνθρώπους πού ἡ ἡρεμία καί ἡ γενναιότητα μέ τήν ὁποία ἀντιμετώπιζαν οἱ ἀρχιερεῖς τό μαρτύριο τούς ἔκανε ἀκόμη πιό βάνουσους καί πιό ἀπάνθρωπους. Κάποιοι ἄλλοι, ὅπως ὁ Κυδωνιῶν Γρηγόριος καί ὁ Μοσχονησίων Ἀμβρόσιος, τάφηκαν ζωντανοί. Οὔτε ὅμως τό δικό τους μαρτύριό δέν κατεύνασε τό μίσος τῶν Τούρ-κων, μάλλον τό ἐπέκτεινε σέ μία σφαγή μέ χιλιάδες θύματα κάθε ἡλικίας, ἀθῶα θύματα, πού ποτέ δέν ἐνόχλησαν κανένα, παρά μό-νον ὅσους ἐνοχλοῦντο ἀπό τήν παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν Μικρά Ἀσία καί ἤθελαν πάση θυσία νά τήν ἐξαλείψουν.

Καί μπορεῖ νά τήν ἐξάλειψαν σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀνθρώπινη παρου-σία, μπορεῖ νά τήν ἐξάλειψαν γκρε-μίζοντας καί καίοντας ναούς καί σπίτια, ἀλλά δέν μπόρεσαν καί δέν θά μπορέσουν νά ἐξαλείψουν τήν παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποτέ ἀπό τή Μικρά Ἀσία, γιατί τήν μαρ-τυροῦν καί θά τήν μαρτυροῦν αἰώνια ἀκόμη καί τά ἐρείπια τῶν μνημείων τῆς ἱστορίας του μέ τίς ἐλληνικές ἐπιγραφές τους. Τήν μαρτυροῦν καί θά τήν μαρτυροῦν οἱ ἀναμνήσεις πού παραμένουν στίς ψυχές τῶν ἀπογόνων τῶν Μικρασιατῶν τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί σέ ὅλο τόν κόσμο, πού

τιμοῦν τή μνήμη τῶν πατέρων τους, πού μνημονεύουν τή μεγάλη καταστροφή ὄχι γιά νά ἀναμο-χλεύουν τίς πληγές καί νά καλ-λιερ-γοῦν μίση καί πάθη, ἀλλά γιά νά μήν ξεχνοῦν τήν ἱστορία καί τήν ἀλήθεια καί γιά νά μήν βρί-σκονται κατά καιρούς ὀρισμένοι ἀνιστόρητοι ἱστορικοί πού θά ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Μικρασιατική καταστροφή δέν ἦταν καταστροφή ἀλλά συνωστισμός στήν παραλία τῆς Σμύρνης.

Μνημονεύουμε, λοιπόν, σήμερα τῶν ἱερομαρτύρων ἱεραρχῶν Χρυ-σο-στόμου Σμύρνης, Ἀμβροσίου Μο-σχονησίων, Γρηγορίου Κυδω-νιῶν, Προκοπίου Ἴκονίου καί Εὐ-θυμίου Ζήλων καί τῶν σύν αὐτοῖς ἀναιρεθέντων χιλιάδων πατέρων καί μητέρων μας, ἀλλά καί ὅλων τῶν προσφύγων τῆς Μι-κρα-σια-τικῆς καταστροφῆς πού ἔφθασαν στήν ἑλληνική πατρίδα, ἀφήνο-ντας πίσω τά πάντα, πού ἔφθα-σαν κατατρεγμένοι καί διωγμένοι καί ἔπρεπε νά στήσουν τά πάντα ἀπό τήν ἀρχή μέσα σέ ἀνυπέβλητες δυ-σκολίες. Καί ὅμως τά κατάφεραν πλουτίζοντας μέ τήν παρουσία τους, μέ τόν πολιτισμό τους, μέ τήν παράδοση καί τήν ἀρχοντιά τους τό ἐλεύθερο ἑλληνικό κράτος, τήν πατρίδα μας.

Μνημονεύουμε τή θυσία καί τά μαρτύριά τους, ἀλλά καί τή γεν-ναιότητα καί τό θάρρος τους, γιατί δέν μποροῦμε νά ξεχάσουμε αὐτή τή μαρτυρική σελίδα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλά καί γιατί δέν ἐπιτρέπεται νά τήν ξεχάσουμε. Διότι οἱ ὑγιεῖς σχέσεις μεταξύ τῶν λαῶν δέν μποροῦν νά στηριχθοῦν παρά μόνο ἐπάνω στήν ἀλήθεια καί στήν παραδοχή τῶν ἱστορικῶν λαθῶν. Διαφορετικά δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει οὔτε συνεν-νόηση οὔτε συνεργασία. Καί εἶναι χρέος μας νά ἀγωνισθοῦμε γιά νά μήν ξεχασθεῖ ἡ ἀληθινή ἱστορία ἀλλά νά ἀνα-γνω-ρι-σθεῖ καί ἀπό τήν ἄλλη πλευ-ρά ἡ γενοκτονία τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, γιατί αὐτό θά ἀποτελεῖ ἀνα-γνώριση τῆς θυσίας τῶν πατέρων μας, ἀναγνώριση ὅλων τῶν θυμάτων τῆς Μι-κρα-σιατικῆς καταστροφῆς.

[ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΕΔΩ](#)

